

També en plural el nom del poblet de *Les Esglésies* o *Iglésies* a la comarca del Flamicell, dins la conca del seu gros afl. Bosià, agre. a Sarroca de Bellera; pron. *iglézies* a Sentís, 1920, Casac.; a Benés anomenen *Barranc dez iglézies* el riu de Manyanet, que és el nom de la branca alta i principal del riu Bosià (xix, 173. 18); eren dues esglesietes que depenien de l'antic monestir de Sentís, assajades en temps consecutius pels monjos de Sentís perquè els fidels no haguessin de fer la perillosa travessa del riu; en decaure el monestir, cresqué un poc la població de l'altra banda, fins a formar un poblet.

Un altre: *Les Iglésies*: nom de dues capelles rurals en una valleta, cosa de 0h.40, pujant per l'O. de l'església del Mujal, te. Castelladral (Berguedà), 1931.

En bastants NLL s'han conservat variants d'*església* en català antic, *glésia*, *esgleia*, *gleia*, amb pèrdua de la -s-. D'aquí:

S'Esgleiasa, petita possessió, en el te. d'Alcúdia, 20 Mall. (Masc. 6B10); pron. *səzgləyásə*, i també vulgarment refet en *sez gləyásəs*.

D'aquí el dim. *esgleiola* que en alguns noms perdé la primera *l* per dissim.: amb *ses* article arcaic: *SES-GUEIOLES*, Sant Martí ~; pron. *sammartí* o *s. m.* 25 *səzɡəióləs* (a Freixenet, Camps i Igualada), 1920, Casac.; oït igual, JCor., 1931, 1956; poble de l'Anoia, entre Calaf i Veciana.

MENCIONS ANT. No figura encara a les llistes parroquials del S. xii, però sí en les de 1331: *S. Martini de Esglesioles* (Junyent, *Misc. Griera* 1, 375), *S. M. de Sgleoies* (p. 378), *S. M. Ecclesiolis* (p. 383); 1345: «noverint universi q. Nos Jacobus --- concedimus hominibus Sancti Martini de Sgleyoles --- podium situm supra nomine villam Sti. M. ad populandum»; 35 p.p. el filòleg Mn. C. Mirambell, de la Univ. de Cervera, que en publicà un bon mapa toponímic, el 1798, opuscle d'aquella univ., amb opuscle explicatiu; 1359: *Sent Marti de Sgleyoles* (CoDoACA xii, 48).

En formes paral·leles *Anglesola* (art. supra), i diversos *Gleyola*, *Gliola*, *La Guiole*, que figuren en antigues llistes de NLL de la «sénéchaussée» de Roergue (Longnon, *Atlas Pop. de la Fr.*, 242a). Un dels carrers antics a Lleida, el de *Gairoles* (Lladonosa, *La Ciutat de Lda.*) podria sortir de *g(l)eisoles* amb rotacisme.

COMPOSTOS. *Glavella*, paratge del Baix Conflent, entre Prada i l'antic poblet d'*Arenyanes* (que és entre Bula de Terranera i Serrabona): «quartier inhabité depuis des siècles, dont le nom vient de *glesa* ou *gleia* église et *vella*» (Alart, *Bu. Soc. Agr. Pyr.-Or.* 50 xxi, 269); és sabut que *gleia* i *esgleia* era freqüent en català antic, junt amb *esgleia*, *esglesa*...

Amb l'eliminació dissim. de *l* (com en *Sesgueioles*): **GUIALBES**, de *Gleis'albes*, pròpiament 'esglésies blanques': nom de l'església i parròquia de Sant Esteve de *Gualbes* (de la qual formen part diversos poblets, com Les Olives), agregats al mun. de Vilademuls, en el Gironès (entre Bàscara, Banyoles i el Ter); a Bàscara, Casac. 1920, només li sabien el nom de St. Esteve;

però vivint jo a Les Olives, el 1916, la gent vella i educada em deia «St. Esteve, que és *də giálbəs*»; igual en les enq. de 1958 en tots els pobles del trajecte Banyoles-Bàscara.

MENCIONS ANT. Pergamí indata, dels anys 1050, Ramon Berenguer I ofereix al comte de Besalú de fer un «castrum --- in pujo de *Ecclesias Albas*, a condició que aquell «destruat ipso castro de *Vila de Muls*» i repeteix el nom d'aquell puig de *Ec. Al.* 4 vegades (Monsalv. xv, 28217ss.); 1051-58: *Ecclesiis Albis* (BABL iii, 329); 1064: Sti. Felicis Gerundae --- Celrano --- parr. Sti. Stephani de *Ecclesias Albas* ---» (Villan., *Vi. Lit.* xii, 505.18); 1197: *Ecclesiis Albis* (Alsius, 148; Monsalv. xvi, 100); 1362: Sti. Stephani de *Guialbis* (Alsius).

Observem que segons la menció més antiga, 1050, només era un puig (on projecten fer un castell): devia haver-hi ruïnes d'unes *ecclesias albas*, de temps pretèrits; a interpretar potser com 'esblanqueïdes per las pluges' i l'antic abandonament. Potser això seria també el cas de tantes *Ecclesias Albas* (*Grijalba*), de què va donar l'etim. Mz.Pi. a Castella la Vella, Lleó i Galícia. I qui sap si també de tants *Vilalba*, *Torralba*, *Torroba*. El cognom *Guidauba*, que només conec de l'Empordà (Boadella), potser resulta també *Glisables* amb una altra forma de dissim. de la -s-.

Camí de la *Skereçola* als Ports de Morella, te. de Coratxà, sospitem que resulti d'*esklerçola*, dim. de *esclera*, forma mossàrab de *ECLERIA* (xvii, 145.20), suggerit també per restes de construccions antigues; també es podria sospitar un origen semblant (ajudant-hi dissim.) de *Les Esqueroles* te. Traiguera (xxviii, 49. 12) i de *La 'Squenerola* sengles despoblats de Cocentaina i d'Ontinyent (xxxiv, 21.6; xxxi, 115.11), si bé és molt més incert en aquests, que potser vénen d'*Escalerola*.

ESLIDA

Poble de la Serra d'Espadà, a l'O. de la Plana de Castelló.

PRON. MOD.: *azlida* (*AlcM*); igual o *ezlida*, vaig oïr en la meva enq. d'allí (1961, xxix, 163-166) i dels pobles circumdants. **Gentil.:** *azlidèr* o *-dèro* (*AlcM*); però Garcia Girona, n'usa un altre posat en boca de gent d'aquelles terres: «*Eslidans*: que gent estranya / mai mos trague de la terra»; «--- a sos peons d'*Eslida*, / criats de l'Espadà a l'aspror geganta, / mana envestir ---» (*Seidia*, 100, 39).

MENCIONS ANT. Ja en el *Rept.*, en donacions de 1249, darrere d'una sèrie relativa a Sogorb, es donen: «duo statica domorum de melioribus que sunt in *Eslida*, et 3 jo. et una vinearum» (411.1); i entremig de donacions d'Alcoi, Marinyén, Senija, Benissa etc.: a una colla encapçalada per un home diferent d'aquells «unicuique 3 jo. in *Eslida* et domos ibidem» (474.9); 1242: la mateixa grafia *Eslida* es repeteix en les següents; 1242 i 1250 (Huici, i, 351, 496); 1358 (Mtz